

РЕШЕНИЕ

№ 679

гр. София, 09.11.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 13-ТИ ТЪРГОВСКИ, в публично заседание на седемнадесети октомври през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Христо Лазаров

Членове: Женя Д.
Жана Ив. Маркова

при участието на секретаря Десислава Ик. Давидова
като разгледа докладваното от Жана Ив. Маркова Въззивно търговско дело
№ 20231001000487 по описа за 2023 година

за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 258 и сл. ГПК и е образувано по: **1. Въззивна жалба вх. № 28254/24.03.2023 г.**, уточнена с **молба вх. № 17024/20.07.2023 г.** на „ИНФРА ЕКСПЕРТ“ АД, ЕИК 204342601, със седалище и адрес на управление гр. София, ул. „В. Търново“, № 27 срещу **Решение № 310/06.03.2023 г.**, по т.д. № 1593/2022 г., на СГС, VI-2 с., **в частта, с която е отхвърлен частичен иск за осъждането на „АГЕНЦИЯ ПЪТНА ИНФРАСТРУКТУРА“**, Булстат 000695089, със седалище в гр. София, пл. „Македония, № 3, да заплати сумата **555.35 лв.**, част от общо заявения частичен иск в размер на 3266.76 лв., от общо вземане в размер на 172956.43 лв., представляваща обезщетение за забава, за периода 01.07.2022 г. – 25.08.2022 г., върху главница в размер на 210000.00 лв., част от общо дължимата в размер на 11118621.73 лв., на осн. чл. 86, ал. 1 ЗЗД.

Въззивникът сочи, че решението се обжалва до размера на сумата, съответстваща на процентното му участие – 17 %, в „ТРП Бургас 2019“ ДЗЗД, до който размер е бил предявен и иска. Твърди, че решението в тази му част е неправилно, поради нарушение на материалния закон. Оспорва възприетото от първоинстанционния съд, че Решение на НС от 20.04.2022 г., влязло в сила на 26.04.2022 г. и обявено за противоконституционно с Р № 15/28.11.2022 г. на КС на РБ, е представлявало обективна пречка за изпълнение на задълженията на Агенция „Пътна инфраструктура“ за заплащане на дължимите на ищите възнаграждения с падеж 30.06.2022 г., за периода 26.04.2022 г. – 10.12.2022 г. (влизане в сила на решението на КС). Счита, че

този извод на съда противоречи на възприетото от КС с Р № 3/28.04.2020 г., в което е прието, че обявените за противоконституционни ненормативни актове – закони във формален смисъл, решения на НС и укази на Президента са невалидни от приемането или издаването им. Прави извод, че с обявяване на противоконституционността на Решението на НС, същото се счита за невалидно от датата на приемането му – 20.04.2022 г., поради което и за ответника не е съществувала обективна невъзможност по см. на чл. 81, ал. 1 ЗЗД да погаси дължимите възнаграждения от момента на тяхната изискуемост – 30.06.2022 г., поради което дължимо се явява и обезщетението за забава върху тях. По същество моли за отмяна на решението на СГС до атакувания размер като предявеният частичен иск бъде уважен в този размер.

2. Въззивна жалба вх. № 35687/12.04.2023 г., уточнена с молба вх. № 17024/20.07.2023 г. на „ПЪТСТРОЙ ВДХ“, ЕИК 206474936, със седалище и адрес на управление гр. София, бул. „Цар Освободител“, № 6 срещу **Решение № 310/06.03.2023 г.**, по т.д. № 1593/2022 г., на СГС, VI-2 с., **в частта с която е отхвърлен частичен иск за осъждането на „АГЕНЦИЯ ПЪТНА ИНФРАСТРУКТУРА“, Булстат 000695089, със седалище в гр. София, пл. „Македония, № 3, да заплати сумата 1862.05 лв., част от общо заявения частичен иск в размер на 3266.76 лв., от общо вземане в размер на 172956.43 лв., представляваща обезщетение за забава, за периода 01.07.2022 г. – 25.08.2022 г., върху главница в размер на 210000.00 лв., част от общо дължимата в размер на 11118621.73 лв., на осн. чл. 86, ал. 1 ЗЗД.**

Въззивникът сочи, че решението се обжалва до размера на сумата, съответстваща на процентното му участие – 57 %, в „ТРП Бургас 2019“ ДЗЗД, до който размер е бил предявен и иска. Твърди, че решението в тази му част е неправилно, поради нарушение на материалния закон. Оспорва възприетото от първоинстанционния съд, че Решение на НС от 20.04.2022 г., влязло в сила на 26.04.2022 г. и обявено за противоконституционно с Р № 15/28.11.2022 г. на КС на РБ, е представлявало обективна пречка за изпълнение на задълженията на Агенция „Пътна инфраструктура“ за заплащане на дължимите на ищите възнаграждения с падеж 30.06.2022 г., за периода 26.04.2022 г. – 10.12.2022 г. (влизане в сила на решението на КС). Счита, че този извод на съда противоречи на възприетото от КС с Р № 3/28.04.2020 г., в което е прието, че обявените за противоконституционни ненормативни актове – закони във формален смисъл, решения на НС и укази на Президента са невалидни от приемането или издаването им. Прави извод, че с обявяване на противоконституционността на Решението на НС, същото се счита за невалидно от датата на приемането му – 20.04.2022 г., поради което и за ответника не е съществувала обективна невъзможност по см. на чл. 81, ал. 1 ЗЗД да погаси дължимите възнаграждения от момента на тяхната изискуемост – 30.06.2022 г., поради което дължимо се явява и обезщетението за забава върху тях. По същество моли за отмяна на решението на СГС до атакувания размер като предявеният частичен иск бъде уважен в този размер.

В границите на срока по чл. 263, ал. 1 ГПК, въззиваемата страна Агенция „Пътна инфраструктура“ депозира идентични по съдържание **отговори вх. № 39874/26.04.2023 г. и 53763/06.06.2023 г.**, с които счита, че съдът е достигнал до правилния извод, че отговорността на въззиваемия за заплащане на обезщетение за забава не следва да бъде ангажирана. Соци, че за периода 20.04.2022 г. – 10.11.2022 г. (депозиране на исковата молба в съда), актът на НС е действал и Агенцията е била длъжна да съобразява поведението

си с постановеното в него. Сочи, че с Р № 2/18.02.1993 г. КС е приел, че докато не бъдат обявени за противоконституционни адресатите на приетите от НС решения дължат изпълнение на възложените им с тези решения действия. В този смисъл, за Агенцията е била налице обективна невъзможност да извършва плащания по ред и в срок, различни от дадените в Решението. По същество моли за потвърждаване на атакуваните части от съдебния акт.

В съдебно заседание, въззивниците и въззиваемата страна, чрез процесуални представители, поддържа жалбите и отговорите по изложените в тях оплаквания, съображения и доводи.

САС по предмета на спора, съобрази следното:

Производството пред СГС е образувано по искова молба от „ПЪТСТРОЙ ВДХ“ ЕАД, ЕИК 206474936, „СЕТ КЪМПАНИ“ АД, ЕИК 205114515, „БУРГАСПЪТСТРОЙ“ АД, ЕИК 102005075, „ИНФРА ЕКСПЕРТ“ АД, ЕИК 204342601 и „ЩРАБАГ“ ЕАД, ЕИК 130463628, всички като съдружници в „ТРП БУРГАС 2019“ ДЗЗД, с която са предявени обективно кумулативно и субективно съединени частични иски за осъждането на АГЕНЦИЯ ПЪТНА ИНФРАСТРУКТУРА, да заплати следните суми: - **общо 210000.00 лв.**, представляваща част от общо дължимата сума 11118621.73 лв., стойност на уговорени и незаплатени възнаграждения за извършени и приети със сертификати дейности/работи по Договор № РД-38-8/30.03.2020 г. и Споразумение, вх. № 53-00-11293/04.11.2021 г., обективизирана в издадени на 03.05.2022 г. 21 бр. фактури, ведно със законната лихва, считано от 26.08.2022 г. - датата на депозиране на исковата молба в съда до окончателното изплащане, на осн. чл. 266, ал. 1 ЗЗД и – **общо 3266.76 лв.**, представляваща част от общо дължимата сума 172956.34 лв., общ размер на обезщетение за забава върху частичната претенция за главница по всяка фактура, при общ период 01.07.2022 г. - 25.08.2022 г., на осн. чл. 86, ал. 1 ЗЗД.

С постановеното Решение № 310/06.03.2023 г. предявените частични иски са отхвърлени. Първият поради плащане, извършено в хода на процеса, а вторият поради неговата неоснователност.

Настоящият състав на Софийски Апелативен Съд, като съобрази предметните предели на въззивното производство, очертани в жалбата и отговора, приема за установено от **фактическа и правна страна** следното:

Въпросът за допустимостта на въззивните жалби е разрешен с постановеното Разпореждане № 1457/27.07.2023 г., поради което същите подлежат на разглеждане по същество.

Предметът на въззивната проверка е ограничен до частичните претенции с правно основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД заявени от „ИНФРА ЕКСПЕРТ“ АД, ЕИК 204342601 и „ПЪТСТРОЙ ВДХ“, ЕИК 206474936, както са били конкретизирани пред въззивния съд, съответно с молба вх. № 17024/20.07.2023 г. и молба вх. № 17024/20.07.2023 г., и които са били отхвърлени от първостепенния съд. В частта по предявените частични иски с правно основание чл. 266, ал. 1 ЗЗД решението е влязло в сила.

Съгласно разпоредбата на чл. 269 ГПК - въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта – в обжалваната му част. В обхвата на така посочените въззивни предели, съставът на САС съобрази следното: Атакуваното съдебно решение е постановено от надлежен

съдебен състав, в границите на предоставената му правораздавателна компетентност и съдържа реквизитите по чл. 236 ГПК, поради което решението е **валидно**. Исковете с правно основание чл. 266, ал. 1 ГПК и чл. 86, ал. 1 ЗЗД са правилно квалифицирани. Произнасянето на СГС съответства на заявените за разглеждане частични претенции на всеки от съдружниците в гражданското дружество, макар и диспозитива на решението да е неprecizen и да не съдържа подобна индивидуализация на отхвърлените вземания. Решението е и **допустимо**.

По отношение на неправилността на първоинстанционния съдебен акт, съобразно разпореждането на чл. 269, ал. 1, изр. второ ГПК, въззивният съд е ограничен от посочените в жалбата оплаквания.

По оплакванията на въззивника:

Съобразно общата разпоредба на чл. 86, ал. 1 ЗЗД, при неизпълнение на парично задължение, длъжникът дължи обезщетение в размер на законната лихва от деня на забавата.

Всеки от въззивниците е предявил частичен иск, с правно основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД за присъждане на обезщетение за забава, в размер на законната лихва върху частично претендираната главница по всяка от издадените фактури, съответстваща на размера на участието им в гражданското дружество „ТРП Бургас 2019“ ДЗЗД, за периода 01.07.2022 г. (деня следващ падежа на задължението за плащане на главницата) – 25.08.2022 г. (предявяване на исковете).

Между страните не е било предмет на спор, а и се установява при служебната проверка в Регистър „Булстат“, осъществена чрез функционалност в ПИС „Апис“, че процентното участие на първия въззивник в учреденото гражданско дружество по ЗЗД възлиза на 17 %, а процентното участие на втория въззивник възлиза на 57 %.

Въпросът за облигационната обвързаност между „ТРП-Бургас 2019“ ДЗЗД, в което всички ищци са съдружници и Агенция пътна инфраструктура по силата на Договор за обществена поръчка от 01.04.2020 г. не е предмет на спор между страните. Не се е спорило и по изпълнението на задълженията по Договора от страна на изпълнителя. Страните не са спорили и, че по Договора са налице неплатени възнаграждения, поради което е било сключено представеното пред СГС Споразумение от 04.11.2021 г., в което въззиваемият, в качеството на възложител по поръчката е признал наличието на задължения към изпълнителя, измежду които и процесните сертификати и фактури към тях, както и, че дължи плащане за тях като е предвидено отлагателно условие – одобряване на бюджет на МРРБ за изплащане на същите от НС на РБ, но не по-късно от 30.06.2022 г. Видно е от протокола от проведеното на 03.02.2023 г., първо съдебно заседание е, че страните са направили изявления за заплащане на дължимият размер на главницата, поради което предявеният иск за главното вземане, с правно основание чл. 266, ал. 1 ЗЗД е бил отхвърлен на това основание.

Единственият спорен между страните въпрос, очертан от въззивните жалби и отговорите е налице ли е била за ответника обективна невъзможност за изпълнение, по см. на чл. 81, ал. 1 ЗЗД на главното задължение на датата на неговият падеж – 30.06.2022 г., поради което и за периода предмет на акцесорната претенция ответникът не е бил изпаднал в забава.

Във връзка с разрешаването на спорния между страните въпрос следва да бъде посочено, че между страните не е било спорно и обстоятелството, че след сключването на Споразумението от 04.11.2021 г. между страните, но преди настъпване падежа на уговорения между страните краен падеж за плащане – 30.06.2022 г., на 20.04.2022 г. е прието Решение на НС за предприемане на действия от Агенция "Пътна инфраструктура" за осъществяване на дейностите по поддържане на републиканската пътна мрежа (обн. ДВ, бр. 32 от 26.04.2022 г.). По силата на посоченото решение НС е одобрило предприемане от страна на въззиваемия на следните правни и фактически действия: **1.** АПИ да заплати от утвърдения си бюджет за 2022 г., 50 на сто от всички финансови задължения на Агенцията, възникнали по изпълнени дейности, сертифицирани до момента на влизане в сила на това решение, възлагани въз основа на договорите за извършване на поддържане (превантивно, текущо, зимно и ремонтно-възстановителни работи при аварийни ситуации) на републикански пътища, включително ремонти на отделни пътни участъци, ремонт на мостови съоръжения и тунели, както и да заплати 100 на сто от всички финансови задължения на Агенция "Пътна инфраструктура", възникнали по договорите за доставка и монтаж на ограничителни системи, по договорите за производство, доставка и монтаж на пътни знаци и по договорите за полагане на маркировка на територията на републиканската пътна мрежа, както и на задълженията по месечни и извънредни задания по договорите за извършване на поддържане на републикански пътища и **2.** Останалите 50 на сто от всички финансови задължения на Агенцията по т. 1, възникнали по изпълнени дейности, сертифицирани до момента на влизане в сила на това решение, се извършват след решение на Народното събрание, въз основа на доклад, изготвен от междуправителствената работна група за установяване на изпълнените дейности (създадена със Заповед № РД-02-14-160 от 7 февруари 2022 г. на министъра на регионалното развитие и благоустройството и Заповед № 3МФ-91 от 7 февруари 2022 г. на министъра на финансите) и становище на парламентарната Комисия по регионална политика, благоустройство и местно самоуправление.

От така приетото Решение се налага извод, че на въззиваемия макар и да не е директно забранено пълното разплащане на възложените, приети и сертифицирани СМР по процесния договор, са въведени допълнителни условия, каквито в Договора между страните не са налице и по съществото си поставя въззиваемия в обективна невъзможност да изпълни поетите задължения за разплащане, на датата на крайния падеж уговорен между страните. Хипотезата на чл. 81, ал. 1 ЗЗД е налице, защото невъзможността на въззиваемия да изпълни задължението си не може да му се вмени във вина и стои извън неговата воля.

Между страните не е било предмет на спор и, че въззиваемият е следвало да съобразява поведението си в съответствие с приетото Решение на НС.

Страните не са спорили и, че коментираното по-горе Решение на НС от 20.04.2022 г. е било обявено за противоконституционно с Решение № 15/28.11.2022 г. на Конституционния съд на РБ, обн. в ДВ бр. 97/06.12.2022 г. В Решението си КС е установил, че оспореният акт представлява конституционно недопустима намеса в частноправни отношения и ограничава по конституционно нетърпим начин свободната стопанска инициатива и третира нееднакво частноправни субекти със сходен статус в нарушение на

чл. 19, ал. 2 от Конституцията, поради което се ограничава осъществяването на конституционната функция на съдебната власт, предвидена в чл. 117, ал. 1 от Конституцията на РБ.

С оглед разрешаването на спорния между страните въпрос следва да бъде обсъдено какво е действието на обявяването на противоконституционността на Решение на НС от 20.04.2022 г. Отговорът на посочения въпрос е даден в р. II, т. 1 от Решение № 3/28.04.2020 г. на КС на РБ, по конст. д. № 5/2019 г., постановено по реда на чл. 149, ал. 1, т. 1 от Конституцията на РБ. В заключение, КС е счел, че ненормативните правни актове – закони във формален смисъл, решения на Народното събрание и укази на президента – които са обявени за противоконституционни, са невалидни от момента на приемането или издаването им. Прието е, че в този случай решението на Конституционния съд не застрашава правната сигурност, защото има действие само по отношение на преките последици на обявения за противоконституционен ненормативен правен акт и не засяга останалите правни последици, настъпили след приемането му, които произтичат от други закони. Последните не са правни последици на обявения за противоконституционен ненормативен правен акт и поради това не се обхващат от действието назад във времето на решението за противоконституционност.

КС приема, че тъй като обявената "ex tunc" противоконституционност на ненормативен акт би могла да постави редица въпроси, чието разрешаване е от компетентността на органа, постановил акта. До уреждането им при наличие на правен спор тези въпроси се решават от съдилищата съобразно Конституцията, принципите и правилата на съответното отраслово право.

Посоченото тълкуване отнесено към конкретиката на разглеждания казус и основния спорен между страните въпрос, води до извод, че с обявяването на противоконституционността на Решението на НС, последиците от него са били заличени с обратна сила и е възстановено правното положение от преди неговото приемане. Следователно с образна сила е била заличена и обективната невъзможност за изпълнение на въззиваемия като последица на Решението, поради което и доколкото не се спори, че на датата на уговорения краен падеж между страните – 30.06.2022 г. плащане не е било налице, се налага извода, че считано от 01.07.2022 г. въззиваемият е бил в забава. Доколкото, както бе посочено плащането е извършено в хода на процеса пред първоинстанционния съд, то към крайната дата на претенцията по чл. 86, ал. 1 ЗЗД (деня предхождащ предявяването на иска) забавата все още е продължавала.

По изложените съображения предявените частични иски от въззивниците, съобразени с размера на дяловото им участие в гражданското дружеството по ЗЗД като основателни подлежат на уважаване.

Касателно размера на частичната претенция пред първоинстанционния съд са ангажирани специални знания, посредством заключение на ССЕ. От заключението се установява, че общия размер на частичната претенция на всички ищци възлиза на сумата 3266.67 лв., изчислен върху частично предявения размер на главницата от 210000.00 лв. и за период на забавата посочен по-горе. При съобразяване на процентното участие на въззивниците съдът намира, че предявените от всеки от тях претенции са основателни и следва да бъдат уважени по размер.

Постановеното в обратен смисъл първоинстанционно решение като

неправилно и незаконосъобразно ще следва да бъде отменено в съответните части, а предявените частични иски ще следва да бъдат уважени.

По разноските. На осн. чл. 78, ал. 1 ГПК на въззивниците макар и да се следват разноски за първа инстанция и подобно искане да е направено в исковата молба – не се присъждат, предвид липсата на представен надлежен Списък по чл. 80 ГПК. Видно е от материалите по делото, че представеният пред първоинстанционния съд Списък на разноските изхожда от лице, което не е страна в производството, а именно ДЗЗД.

Във въззивното производство разноски също не се присъждат, макар и да се следват, предвид липсата на представени Списъци по чл. 80 ГПК

Мотивиран от изложеното, съставът на Софийски Апелативен Съд,

РЕШИ:

ОТМЕНЯВА Решение № 310/06.03.2023 г., по т.д. № 1593/2022 г., на СГС, VI-2 с., в частта, с която е отхвърлен частичен иск на „ИНФРА ЕКСПЕРТ“ АД, ЕИК 204342601 за осъждането на „АГЕНЦИЯ ПЪТНА ИНФРАСТРУКТУРА“, Булстат 000695089, да заплати сумата 555.35 лв., част от общо заявения частичен иск в размер на 3266.76 лв., от общо вземане в размер на 172956.43 лв., представляваща обезщетение за забава, за периода 01.07.2022 г. – 25.08.2022 г., върху главница в размер на 210000.00 лв. И ВМЕСТО НЕГО ПОСТАНОВЯВА:

ОСЪЖДА „АГЕНЦИЯ ПЪТНА ИНФРАСТРУКТУРА“, Булстат 000695089, със седалище в гр. София, пл. „Македония, № 3 да заплати на „ИНФРА ЕКСПЕРТ“ АД, ЕИК 204342601, със седалище и адрес на управление гр. София, ул. „В. Търново“, № 27, сумата 555.35 лв., част, съответна на дяловото му участие в „ТРП Бургас 2019“ ДЗЗД, от общо заявения частичен иск в размер на 3266.76 лв., от общо вземане в размер на 172956.43 лв., представляваща обезщетение за забава, за периода 01.07.2022 г. – 25.08.2022 г., на осн. чл. 86, ал. 1 ЗЗД

ОТМЕНЯВА Решение № 310/06.03.2023 г., по т.д. № 1593/2022 г., на СГС, VI-2 с., в частта, с която е отхвърлен частичен иск на „ПЪТСТРОЙ ВДХ“, ЕИК 206474936 за осъждането на „АГЕНЦИЯ ПЪТНА ИНФРАСТРУКТУРА“, Булстат 000695089, да заплати сумата 1862.05 лв., част от общо заявения частичен иск в размер на 3266.76 лв., от общо вземане в размер на 172956.43 лв., представляваща обезщетение за забава, за периода 01.07.2022 г. – 25.08.2022 г., върху главница в размер на 210000.00 лв. И ВМЕСТО НЕГО ПОСТАНОВЯВА:

ОСЪЖДА „АГЕНЦИЯ ПЪТНА ИНФРАСТРУКТУРА“, Булстат 000695089, със седалище в гр. София, пл. „Македония, № 3 да заплати на „ПЪТСТРОЙ ВДХ“, ЕИК 206474936, със седалище и адрес на управление гр. София, бул. „Цар Освободител“, № 6, сумата 1862.05 лв., част, съответна на дяловото му участие в „ТРП Бургас 2019“ ДЗЗД, от общо заявения частичен иск в размер на 3266.76 лв., от общо вземане в размер на 172956.43 лв., представляваща обезщетение за забава, за периода 01.07.2022 г. – 25.08.2022 г., на осн. чл. 86, ал. 1 ЗЗД

В необжалваните му части Решението е влязло в сила.

Решението не подлежи на касационно обжалване, по аргумент на чл. 280, ал. 2 ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____